

A BIZTONSÁGOS VIDÉK, MINT AZ ÁLLAM LÉTFELTÉTELE

THE SECURE RURAL AREA IS THE ESSENTIAL CONDITION OF THE STATE

BOLDIZSÁR GÁBOR – SZILÁGYI TIVADAR

Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Budapest, Szent István Egyetem, Gödöllő,
Magyarország

boldizsar.gabor@uni-nke.hu, szilagyi.tivadar@gtk.szie.hu

Összefoglalás

A folyamatosan változó biztonsági környezetben egyre fontosabbá válik a biztonság és az élelem- ivóvíz kapcsolata. Az emberi létezés szükséges élelmiszer előállítása, a szükséges ivóvíz biztosítása és a fizikai biztonság igénye felértékelődött. Az élelem megtermelésének és felhalmozásának helyszíne a vidék. A biztonságos vidék, a biztonságos mezőgazdasági termelés az állami lét alapja. Élelem és biztonság nélkül nem létezik az ember, a közösség, a társadalom, az állam. A vidék biztonságának komplex értelmezése, a vidékbiztonsági tudatosság kialakítása egyre fontosabbá válik.

Kulcsszavak: vidékbiztonság, komplex biztonság, állambiztonság

JEL kód: R11

Bevezetés

Az elmúlt negyed évszázadban, Európában, az Euro-atlanti térségben az a biztonságfelfogás volt meghatározó, hogy a hidegháború után alacsonyabb intenzitású és alapvetően a két nagy szövetségi rendszer (NATO, EU) határain kívül zajló konfliktusokkal kell szembenézni. A „területen kívüli” válságok, konfliktusok áttételesen hatottak az Euro-atlanti térségre, a kezelésükre való részvétel célja a globális biztonság erősítése, és a nyugati kultúrákat támadó csoportok búvó-befogadó helyeinek felszámolása, a bukott államok megerősítése, a stabil és kiszámítható nemzetközi szereplő, állam kialakítása (államépítés) volt. Minden

emberi lét, kis- és nagyobb közösségek fennmaradásának *alapfeltétele* a Maslow szükségletpiramis¹ első két szintjének megléte:

- *fiziológiai* szükségletek: megfelelő mennyiségű és minőségű *élelem és ivóvíz*,
- *fizikai biztonság*: az egyén, a kis- és nagyközösség (élet) és vagyon szintjén is.

E két szint elengedhetetlen az emberi közösségek bármilyen formában és méretben történő létezéséhez. E két kategória értelmezhető atomi (egyén) mikro (kis-nagyközösség) makro (nemzet, ország) szinten is.

Az élelem előállítása (termelés, feldolgozás, tárolás, szállítás) és a víz (ivóvíz) bázis kezelése (önfenntartó használata, védelme) elengedhetetlen feltétele az *állami létnek*. A társadalmi munkamegosztás eredményeként a vidék látja el élelemmel a várost, az alapvetően mezőgazdasággal foglalkozó kisebb települések az iparra és szolgáltatásra épülő nagyobb városokat.

A vidékbiztonság, mint a nemzeti biztonság egyik pillére

A vidékbiztonságról, mint a nemzeti biztonság fontos feltételéről viszonylag keveset beszélünk Magyarországon. Általában, ha a nemzeti biztonság kerül szóba, a többség a Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája című dokumentumban (NBS, 2012) meghatározott komplex biztonsági kérdésekre gondol. Pedig a vidékbiztonság egyre fontosabb nemzeti biztonsági kérdéssé lép elő.

A vidék biztonsága nem csupán a vidéken élők és dolgozók fizikai biztonságát jelenti, hanem azt is, hogy képes e egy ország megfelelő minőségű és mennyiségű élelmet (és vizet) biztosítani, különböző forrásokból (saját termelés, import) lakosai számára. Minél jobban önellátó egy ország, egy régió, annál stabilabbnak és biztonságosabbnak ítéltető, hiszen nem függ a kereskedelmi lánc külföldi szakaszaitól (import) és a külföldi gazdasági, ipari, behatásoktól sem.

A vidék biztonsága, mind a vagyon, mind pedig az élet dimenzióiban elengedhetetlen feltétele annak, hogy a vidék előállítsa a szükséges élelmiszert és biztosítsa a nemzet, az ország teljes lakossága számára. Az államnak mindent el kell követnie, hogy a vidék (mezőgazdasági termelő) és a város (mezőgazdasági fogyasztó) egyensúlya megmaradjon. Az egyensúly fenntartásának gazdasági, közigazgatási, jogi és fizikai biztonsági feltételei vannak, melyek szavatolása, kihívásokhoz illesztése, állami funkció (szabályzás, szankcionálás, fizikai biztonság).

¹ Maslow szükségletpiramis: egymásra épülő módon (alapvetőtől az összetettig) foglalja rendszerbe az emberi lét különböző szükségleteit: fiziológiai szükséglet, biztonság és védelem, szeretet és összetartozás, önbecsülés, önmegvalósítás.

A *vidék biztonsága* tehát kulcskérdés az *állam stabilitása*, biztonsága, fejlődése szempontjából. A jó állam nemcsak az élet feltételeit kell, hogy szavatolja, de az életminőség javítása érdekében is kell tegyen erőfeszítéseket, növelje a vidék versenyképességét, tegye élhetőbbé a vidéket, tegye vonzóvá a mezőgazdasági termelést a gazdasági tevékenységi formák valamennyi szintjén, az egyéni vállalkozástól a kis- és közepes vállalkozásokon (KKV) át a nagyvállalatokig.

A vidék biztonságának **kulcskérdései**:

- *élelem előállítás*: termelés és tenyésztés, feldolgozás,
- *vízgazdálkodás*: az öntözés és ivóvíz gazdálkodás, a vízbázisok védelme,
- *transzportálás*: tárolás és szállítás, csomagolás, az élelem eljuttatása a nagy- és kislelhasználókhoz,
- *fizikai biztonság*: a vidéken, mezőgazdaságból élők élet és vagyonbiztonsága, a megtermelt javak vagyonbiztonsága is,
- *gazdasági tér*: a vidék, a mezőgazdasági termelés és a hozzá kapcsolódó ipar és szolgáltatás megélhetést biztosít az ott élők számára. Ha a gazdasági körülmények kedvezőek nem csak a megélhetést, hanem a gyarapodást is biztosítják, így élhetőbbé, versenyképesebbé, vonzóbbá válik a vidék,
- *szabályozott tér*: az állam szabályozó és szankcionáló funkcióival hatást gyakorol a vidék életére, gazdasági folyamataira. Elengedhetetlen, hogy a szabályozás biztosítsa önfenntartó módon annak kereteit, hogy a vidék előállíthassa (gazdaságosan) a város számára a víz után a második legfontosabb létfeltételt, az élelmiszert.

A biztonságáról

A biztonság felfogásáról, értelmezéséről, dimenzióiról és összetevőiről, kapcsolatairól és a kihívásokról többféle nézet, iskola létezik. Tanulmányunk szempontjából államcentrikusan vizsgáljuk e kérdést, főként az *állam és a vidék biztonsága kapcsolatára* fókuszálva.

Magyarország biztonság és védelempolitikával foglalkozó dokumentumai: Alapelvek, *Nemzeti Biztonsági Stratégia*, *Nemzeti Katonai Stratégia* (NKS, 2012) jelentős figyelmet szentelnek hazánk geopolitikai, geostratégiai helyzetének és azon kihívásoknak, melyek befolyásolják (pozitívan vagy negatívan) az ország komplex biztonságát.

Magyarország *Alaptörvényében* (A, 2012) meghatározott egyéni kis- és nagy-közösségi jogokat, élet és vagyonbiztonságot, csak a kihívások, azon belül is a

fenyegetések (negatív hatások) értelmezésével lehet. A kihívások másik halmaza, a pozitív hatásúak helyes felismerése és (ki)használása nagy előnyt, minőségi változást eredményez. Az Alaptörvény és a különböző biztonság és védelempolitikai dokumentumok együttes kivizsgálásából megállapítható, hogy az *állam figyelmet szentel az ország fizikai biztonságára, az életképesség fenntartására*.

Napjaink kihívásai, fenyegetései átalakulóban vannak. A negyed százada viszonylagos regionális biztonsági időszak után a *migrációs válság*, az Ukrajnát ért *hibrid támadás* és az egyre nagyobb mértékeket öltő *terrorizmus* komoly kihívást jelentenek régióink és hazánk számára is.

A *fizikai biztonság* megteremtése, fenntartása és fejlesztése az állami kis- és nagyközösségi lét *elengedhetetlen alapfeltétele*. De a fizikai biztonság *alapfeltétele a fejlesztésnek, a fejlődésnek*. Az élet és vagyon biztonsága, mint fizikai dimenziók mellett a jog- és gazdasági biztonság is kulcskérdés a fejlődés szempontjából.

Az elmúlt időszakban, mint minden, így a biztonsági felfogások és dimenziók is átalakultak. Elegendő csak a kritikus infrastruktúrára vagy az energiabiztonságra gondolni.

A *vidék és város viszonya, a biztonság fogalma* és dimenziói is új értelmezést kapnak. A megváltozott világban ismét fontossá válik a Maslow-i szükségletpiramis két alapvető elemének (fiziológiai szükségletek és fizikai biztonság) kérdése. A vidék biztonsága megjelenik, értelmezhetőbb három alapvető biztonsági dimenzióban is: *politikai, közigazgatási, gazdasági, katonai, belbiztonsági* és természetesen a Koppenhágai biztonságfelfogás² további dimenzióiban is, hiszen azok is elengedhetetlen elemei a vidék biztonságának: *társadalmi, szociális, környezeti, egyéb: tudomány és technika viszonyai*.

Az említett biztonsági dimenziók jól behatárolhatóan *állami funkciókat* is megjelenítenek, így kijelölik az állam cselekvési irányait a vidék, a mezőgazdaság, az élelem a lét feltételeinek védelme érdekében.

A *biztonság klasszikus szintjei* szintén értelmezhetőek a vidék biztonságának vizsgálata során: *egyén és család, kis, nagy közösség, ország, nemzet, rég, globális*.

De szintén fontos a biztonság *megvalósulásának időbelisége*. Az egyes kihívások, veszélyek és a rájuk adott válaszok milyen időtávban és főként milyen hatásokkal bírnak. A hatások változó előjelűek lehetnek az időbeliség tekintetében, ezért

² Koppenhágai biztonságfelfogás, más néven Koppenhágai Iskola: szektoriális szemléletű biztonságfelfogás – Barry Buzan-hoz köthető – melynek összetevői: a katonai tényezők mellett a biztonság politikai, társadalmi, gazdasági és környezeti dimenziói is.

fontos, hogy a vidék biztonsága ne csak a rövidtávú érdekek mentén, legyen egy középtávon is működő, hosszú távú érdek és értékmeghatározott, a fenntarthatóságot, a stabilitást biztosító stratégia legyen.

A Nemzeti Vidékstratégia

A Nemzeti Vidékstratégiát (NVS, 2012) a szakemberek magyar vidék alkotmányának tekintik. A XXI. századra a *vidékfejlesztés nemzetbiztonsági jelentőségű* ágazattá alakult a *természeti erőforrások* megőrzésével, a velük való fenntartható gazdálkodással és a mezőgazdasággal egyetemben. A vidék és a vidéki térség ugyanis egy biológia, társadalmi léttér és nem csak egy kizárólagosan profitorientált érdekeket kiszolgáló termelési tér.

A Vidéki Térségek Európai Chartája (VTEC, 1996) szerint „*város és vidéke közös sorson osztoznak, a vidék gerince pedig a mezőgazdaság*”.

A Nemzeti Vidékstratégiával a Kormány arra törekszik, hogy megújuljon a vidéki Magyarország egésze és 2020-ig érezhető, látható javulás következzen be a vidék társadalmi és gazdasági folyamataiban. Alapvető fontosságú, hogy a cél elérésének érdekében pontos irányvonalak kerüljenek meghatározásra. Ezért négy átfogó területről: a vidékfejlesztésről, az agrárgazdaságról, a környezetvédelemről és az élelmiszergazdaságról határoz meg tennivalókat.

Több szempontból is *újszerű a stratégia: céljául integrált vidékfejlesztési politikát tűz ki*, elsőbbséget ad a családi gazdaságok fejlesztésének, preferálja a minőségi, mozaikos, környezet-és tájgazdálkodási szempontokat követő mezőgazdaságot. A lakosság jó minőségű és biztonságos élelmiszerellátása, a fenntartható gazdálkodás, az élővilág, a táj és a környezet védelme mind a dokumentum alapcélkitűzései közé tartoznak.

A vidék sikereinek és kudarainak a társadalom minden tagja részese, ugyanis tagadhatatlan tény, hogy a vidéki gyökerekre való támaszkodás, a falusi közösségek erejére való támaszkodás történelmünk során mindig megújulást tudott hozni számunkra.

A vidék és a gazdatársadalom újjáélesztéséhez világos alapelvekre, hosszútávú jövőképre, cselekvési programokra, gyors és alapvető gazdaság-és társadalompolitikai fordulatra van szükség. A Nemzeti Vidékstratégia ezt a célt szolgálja. A Kormány tervei és szándékai szerint országunkban általános lesz az európai sokszínű, minőségi mezőgazdaság, valamint a környezet-és tájgazdálkodás.

További átfogó célkitűzése a Stratégiának, hogy javítsa a vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó potenciálját. Az ember védelme (közösségeivel és kultúrájával), a biztonságos (génmódosítástól mentes) élelmiszerek előállítására való képesség, talajaink, élővilágunk és ivóvízkészleteink védelme alapvető prioritás.

A *Darányi Ignác Terv* (DIT, 2012), amely a Nemzeti Vidék Stratégia végrehajtási programja öt stratégiai célt fogalmaz meg:

- „tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése,
- sokszínű és életképes agrártermelés,
- élelmezési és élelmiszerbiztonság,
- a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése,
- a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.”

A Kormány célja a Nemzeti Vidékstratégiával, hogy vonzóvá tegye a vidéki életet azáltal, hogy visszaállítja becsületét, megmutatja szépségeit.

A vidékről

A Vidéki Térségek Európai Chartája a vidéket hármas funkcióval jellemzi, s ezeken belül további alkotóelemeket említ:

Gazdasági (termelési) funkció

- mező- és erdőgazdálkodás,
- halászat,
- a megújuló természeti erőforrások fenntartható hasznosítása,
- a falusi turizmus, üdülés, rekreáció,
- vidéki térségekben működő termelő és szolgáltató szervezetek működése.

Ökológiai funkció

- az egészséges élet természetes alapjainak védelme (föld, víz, levegő),
- a tájak sokszínűségének, a tájjellegnek a megőrzése,
- a biológiai sokszínűség (biodiverzitás),
- az erdő és más élőhelyek megóvása,
- általában az ökológiai rendszerek védelme.

Társadalmi (közösségi) és kulturális funkció

- az évszázadok során a vidéki életformához szorosan kapcsolódó közösségi és kulturális értékek megtartása,
- a falusi közösségekben megtestesülő értékek megőrzése.

Az *Európai Unió* (EU) értelmezésében (Bálint - Nagy, 2007) az a terület számít *vidéki térségnek*, ahol a népsűrűség 100-120 fő/km² alatt van, és ahol a lakosság jelentős hányada mező-, erdő-, vad- vagy halgazdaságból él.

Magyarországon, illetve a Kárpát-medence területének legalább kétharmada vidéki térség, ahol a lakosság fele él.

A vidékfejlesztés problémái között kell említeni azt is, hogy a vidéki térségek igen eltérő jellegűek lehetnek. Néhány alapvető jellemző figyelembe vételével a vidéki térségeket kategóriákba lehet sorolni, de a fejlesztési stratégiák még az egyes kategóriákon belül is eltérőek lehetnek. Az *OECD három fő kategóriába sorolja a vidéki térséget* aszerint, hogy milyen mértékben tudnak beilleszkedni a nemzetgazdaságba. Demográfiai helyzetük, gazdasági aktivitásuk, infrastrukturális fejlettségük függvényében így az alábbi kategóriák különböztethetők meg:

- *gazdaságilag integrált vidéki térségek*: nagyvárosok, fejlett gazdasági központok közelében helyezkednek el. Általában növekvő lakosságszám, fejlett infrastruktúra jellemző. Az az előnyös helyzet, amit a közeli város jelent vidéke számára különösebb fejtegetést nem igényel. A nagyvárosok melletti vidéki térségek fokozatosan lakóhelyé alakulnak át.
- *közbenső vidéki térségek*: gazdasági centrumoktól távol helyezkednek el, de jók a kapcsolódási lehetőségeik a vonalas infrastruktúrához, jók a mezőgazdasági termelés feltételei. Ezek tehát azok a rurális térségek, amelyekre a jövőben a nagy figyelmet kell fordítani, hiszen megfelelő eszközökkel, komplex fejlesztésekkel jelentősen dinamizálható rurális tértípusról van szó.
- *periférikus vidéki térségek*: alacsony népsűrűség, rossz és romló demográfia szerkezet jellemző, ahol a mezőgazdasági termelés feltételei kedvezőtlenek, az infrastruktúra fejletlen. A problémák kezelése nagyon nehéz, a vidékfejlesztés számára nagy kihívást jelent.

Mindegyik esetben más hangsúllyal jelennek meg a vidék különböző funkciói, eltérőek a célok és az eszközök.

A vidéket érintő kihívások és veszélyek

A hidegháború végével nem érkezett el az Euro-atlanti térség totális biztonsága. Az elmúlt 25 évben számos új kihívás és veszély hatott a térség biztonságára. Napjainkban pedig radikálisan átértékelődik a térség, benne hazánk biztonság-felfogása. A kollektív védelemre létrehozott NATO a hidegháború után egyre több békétámogató, államépítő feladatban vett részt, aztán ahogyan a veszélyek meg-

jelentek a tagországok területén, illetve a határok mentén, úgy alakult át az erőfeszítés válságkezelési feladatokká. Ma pedig a közös védelem, a kollektív biztonság egy új, magasabb szintű értelmezését kell megéljük.

Régióinkat fenyegető kihívást jelent közvetlenül: a tömeges és *ellenőrizetlen migráció*, az Ukrajnában zajló *destabilizációs* folyamatok, a *hibrid hadviselés*, az Európában is megjelenő *terrorizmus*.

A fizikai biztonság újra felértékelődik, mert veszélybe került. Az államnak elidegeníthetetlen kötelezettségei vannak az állampolgárok fizikai biztonságának, vagyonbiztonságának szavatolása területén. Ez állami kötelesség, jog és számos esetben monopólium.

Érezhetően hat az Euro-atlanti térségre, Európára, Kárpát-medencére, Magyarországra is a *globális kihívások* biztonsági kockázata:

- *háborúk* és fegyveres konfliktusok,
- a *klímaváltozás*, elsivatagosodás, felmelegedés, tengerszint emelkedés, talajvízszint csökkenés átrendezi, alapvetően csökkenti az életteret,
- *demográfiai hatások*, népesedés és a korfák eltérő jellege az eltérő földrajzi és gazdasági fejlettségű térben,
- *gazdasági érdekek*, a profit maximalizálás igénye kockázatot rejt magában, az olyan sebezhető kategóriákban, mint mezőgazdaság, génállomány, ivóvízbázis, fenntartható fejlődés,
- a mezőgazdaság „második iparosodása” a *monokultúrák*, a génmódosított termékek, a vegyipar (védőszer) függőség mind-mind sebezhetőbbé teszik az élelem és az ivóvíz megújulásra képes előállítását, a képesség védelmét,
- *élelmiszer biztonság*: a világ lakossága több mint 7 milliárd. Megoszlanak a vélemények, hogy a hagyományos termelési rendszerekkel ellátható-e a föld lakossága, vagy szükségessé válik a génmódosított termelés, a kémiai-biológiai kutatások legújabb eredményeinek alkalmazása a hatékonyság növelése érdekében,
- *élelmiszer biztonság*: hogyan jut el az élelem a felhasználóig, illetve mennyire kiszolgáltatott a mezőgazdasági termelés az orvosi, biológiai, vegyipari kutatásokon alapuló mezőgazdaságot kiszolgáló iparnak. Mennyire tájazonos, külső beavatkozás (vegyi) nélkül is gyarapodó növényi és állati kultúrák hogyan állnak rendelkezésre,
- *fizikai biztonság*: élet és vagyon biztonsága,

- *katasztrófavédelem*: a mezőgazdasági folyamatok biztonsága, védelme az emberi vagy természeti katasztrófák ellen.
- A klasszikus biztonsági felfogások és kihívások közül szinte mindegyik érinti az emberi lét alapját az ivóvizet és az élelmet. A lét fennmaradása érdekében elengedhetetlen a természeti erőforrások, az értéknövelő folyamatok, a javak és az emberi élet fizikai védelme.
- Szűkebb környezetek, a *Kárpát-medence*, a fent említett kihívásokat is figyelembe véve jelentősen *felértékelődik* a közeljövőben. A Kárpát-medence és benne Magyarország is. Egy egységes gazdasági, földrajzi teret alkot, amelyben valamennyi erőforrás és kapacitás megtalálható a tartós léthez.
- Magyarország a kelet-nyugati és észak-déli közlekedési, kereskedelmi utak mentén fekszik.
- Jellemzően a keleti- és a nyugati kereszténység, valamint az európai-izlám hármass találkozási pontjához, kultúrák érintkezési felületeihez közel fekszik.
- Hazánk jó mezőgazdasági értékekkel rendelkezik, a Kárpát-medence folyókkal jól ellátott, jó minőségű termőföld áll rendelkezésre és az éves napsütötte órák száma is kedvező. E három tényező adja, hogy térségünk mezőgazdasági szempontból jó, önfenntartó helyzetben van.
- Demográfiai viszonyokat tekintve a Kárpát-medence és Magyarország lakosság száma csökken, és elöregedik.

A Kárpát-medence ideális adottságai biztosítják a csökkenő lélekszámú és elöregedő lakosságunk ellátását. De egyben célpontra, megszerzendő életérnek is tekinthető a csökkenő életterében egyre nagyobb lélekszámban élő és egyre fiatalabb, alapvetően a fejlődő világ lakosai számára. Ahol megszűnik az élet feltétele a háborúk, a víz eltűnése, vagy a termőföld elégtelensége miatt, onnan elvándorolnak a lakosok és új életteret keresnek.

A biztonság megteremtésének és fenntartásának számos szereplője van, de az állam monopol kötelezettsége megkérdőjelezhetetlen. A szabályzás és szankcionálás, a külső és belső biztonság szavatolásának monopóliuma megkerülhetetlen szereplőjévé teszi az államot a vidék biztonsága kérdésében. De a vidék által biztosított alapvető szükségletek (ivóvíz, élelem) is elengedhetetlen feltétele a stabil, kiszámítható, jó államnak. Természetesen a gazdasági élet, a tudomány és a nem kormányzati szervezetek (NGO) is hozzájárulnak a Jó Állam és a vidék kapcsolatához, a lét feltételeinek biztosításához. A nemzet, az állam, a vidék biztonságában érintett szereplők horizontális és vertikális együttműködésének szükségszerűsége megkérdőjelezhetetlen. Az időbeniségben, az elmélyülés mértékében, az érintett területekben eltérést

mutatnak az együttműködés különböző szintjei és formái. A komplex kihívásokra adandó komplex és hatékony válaszok alapfeltétele az elmélyült közös és összehangolt erőfeszítés. Az összehangolt cselekvés elmélyült megjelenése a szereplők közös oktatásával és képzésével érhető el. A vidék biztonságban érintett valamennyi szereplő meg kell, hogy ismerje együttműködő partnereit, azok sajátosságait, képességeit és korlátait, döntéshozatalát és szervezeti kultúráját (Boldizsár, 2014). A közös oktatásban, képzésben egymást megismerő szereplők hatékony alakító lesznek a kihívásokkal teli biztonsági környezet változásainak felismerésében és kezelésében, az egymást erősítő tevékenységeikkel magasabb szinten teremthetik meg és őrizhetik meg a biztonságot.

A vidék biztonsága, a biztonságos vidék a nemzet biztonságának alapja, nemcsak az élt- és vagyonbiztonság, a szuverenitás, a területi integritás, de a társadalom ellátásához szükséges élelmiszer és ivóvíz biztosítása miatt is. A folyamatosan változó biztonsági környezetben, a globális klímaváltozás okozta hatások eredményeként a minden szempontból biztonságos élelmezés (termelés, minőség, feldolgozás, tárolás-szállítás, elosztás és fizikai védelem) felértékelődik.

Összegzés

A vidék biztonságáról való komplex gondolkodás kialakítása és tudatosítása elengedhetetlen kormányzati feladat a stabil és kiszámítható, jól működő, és ha kell önerőből önfenntartásra képes állam léte szempontjából.

A vidékbiztonsági tudatosság kialakítása eredményeként a polgárok nemcsak, hogy felismerik, értékelik és megértik, hanem kihasználják a vidék és a biztonsági környezet lehetőségeit, de aktív módon befolyásolhatja is azt. A cselekvőképes, tudatos, biztonságtudatos állampolgárként, a törvényi keretek között maguk is hozzájárulhatnak a komplex biztonsághoz mikro- és makroszinten is. A vidékbiztonság valamennyi dimenziójának felismerése és egymással folyamatos kölcsönhatásban lévő dinamikus egységként kezelése *új típusú szemléletmódot*, felelősségérzetet és gazdasági lehetőséget is hordoz magában.

A különböző kis- és nagyközösségek, gazdasági szervezetek, kulturális közösségek (vidék)biztonság-tudatos cselekvése, együttműködése *erősíti az állam pozícióját*, a nemzet összetartozását és olyan önerőt biztosít, amely alkalmassá teszi a teljes közösséget a kihívásokra reagálásra, a válságokból való megújulásra, a fennmaradásra és a fejlődésre.

Irodalomjegyzék

- NBS (2012): A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról
- NKS (2012): A Kormány 1656/2012. (XII. 20.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról
- A (2013): Magyarország Alaptörvénye, MAGYAR KÖZLÖNY 2013. évi 55. szám
- NVS (2012): Nemzeti Vidékstratégia http://www.terport.hu/webfm_send/2767 (Letöltve: 2016.11. 06.)
- VTEC (1996): Európa Tanács Vidéki Térségek Európai Chartája
- DIT (2012): A Darányi Ignác Terv http://www.terport.hu/webfm_send/2767 ((Letöltve: 2016.11. 06.)
- Bálint J. - Nagy G. (2007): Vidékfejlesztés, Debreceni Egyetem, Debrecen, p.365.
- Boldizsár G. (2014): Civil-katonai-rendőri-nemzetbiztonsági együttműködés a válságkezelésben In: Dobák Imre (szerk.) A nemzetbiztonság általános elmélete, NKE, Budapest, 2014, p.284.

Abstract

The relations among security, food and potable water are becoming increasingly important in a permanently changing security environment. The production of food necessary for human existence, the provision of drinking water, and the need for physical security have increased. The venue of food production is the countryside. Secure countryside and secure agricultural production comprise the fundament of state – without food and security mankind, communities, societies, or statehood will be non-existent. A comprehensive interpretation of the security of the rural areas, the establishment and shaping of security-awareness of the rural areas is growing more and more significant.

Keywords: rural security, complex security, state and good governance and countryside security